

Nationaldagen 6 juni 2012

Högtidstal av Håkan Persson Liden

Det är en överklig och svindlande känsla att stå här framför er på Sveriges nationaldag med uppdraget att prata om just Sverige. Vad säger man till ett land på en nationaldag? Grattis? Lycka till?

När jag tänker på det här med nationaldag och mina egna känslor inför både stunden och fenomenet så har tankar rusat bakåt i tiden.

Året är 1970. Det är försommar i luften och sommarlovet närmar sig med alltför små steg. Klass 5 b i Öde skola på Alnön ska börja sin musiklektion. Det är inte den vanliga klassläraren magister Verner Burman som står framför elevernas lätt svajande rader, det är den specielle musikläraren, magister Knut Windén, vanligtvis lärare i klass 5a och tillika kantor i Alnö kyrka. Klassen är uppställd i körformation med flickorna i främsta ledet och de flesta pojkar i det bakre. De blå sångböckerna i händerna på varannan elev. Så räknar magister Windén in och klassen sjunger:

”Sverige, Sverige, Sverige fosterland vår längtans bygd vårt hem på jorden...”

Jag sjöng starkt och med en slags glädje som jag har svårt att förklara för mig själv. Jag älskade att sjunga den sången. Jag tror jag var ensam bland pojkarna att göra det. Det var något i det storvulna, överdrivet nationalromantiska i Verner von Heidenstams text som verkligen talade till mig. Trots att jag inte hade upplevt varken krig, revolution eller något annat omvälvande.

För det Sverige som vi barn i det tidiga 70-talet sjöng om var okomplicerat, lättbegripligt, snällt och nära. Det var Konsum, Ove Kindvall, femöres godis, Crescentcyklar och Hylands hörna. Det var Andersson och Pettersson och Lindström och jag.

Att tänka på ”Sverige fosterland” kändes ändå inte som något konstigt, aldrig riktat mot någon, aldrig som ett avståndstagande eller som ett sätt att stänga andra ute. Det var alltid för något, något gott, något snällt och tryggt. Därför vill jag nog utnämna mig till nationaldagsromantiker. Jag gillar den svenska fanan mot en blå himmel och jag älskar fortfarande att sjunga Sverige och Du gamla du fria. För mig är det alltid för, aldrig mot.

Varför firar vi då den här dagen? Ja, för de flesta länder innebär nationaldagsfirandet att man firar sin självständighet, ett dramatiskt datum av frigörelse, av revolution eller avgörande deklamationer.

För oss i Sverige som är en av världens äldsta nationalstater med liksom smygande start och som dessutom har haft fred i 200 år finns det inget direkt relevant magiskt år eller datum att hänga upp våra hyllningar på. Det har blivit den 6 juni därför att den 6 juni 1523 blev Gustav Vasa vald till Sveriges konung efter upproret mot Kristian II, det är en av orsakerna liksom 1809 års författning som antogs den 6 juni och avslutade de gustavianska tokerierna.

Men jag har svårt att liksom känna någon samklang till det här med Gustav Vasa, jag får inte de rätta känslorna, det känns lite som nästan påhittat, som teater.

Men om jag i stället tänker på att Per Unesson redan 4 år tidigare år 1519 av ting i Indal erhöi fastebrev på Uneåsen här nedanför sluttningen, ett hemman som tidigare köpts av den redan avlidne prästen fader Josefus, ni vet han som byggde Lidens gamla kyrka, då börjar det hända saker i min lätt nationaldagsromantiska hjärna.

Då befinner vi oss mitt i en fantastisk bygd av frihetstörstande bönder, eländiga backstugsittare, smygande odalmän, giriga fogdar, mark som brytes, skog som fälls, skördar som slår fel, gudsfruktan, ofred, tjuvjakt, företagsamhet, älvens eviga rytm och drömmen om en bättre och ljusare framtid.

Vår bygd bär på all den fantastiska historia som formar en nation. Och kanske är det så att nationen egentligen bor i var och en av oss. Den formas inte av kungar och krig, av gränser och regler. Den sanna nationen formas i möten mellan oss människor, i vår gemensamma strävan och längtan efter en bättre tillvaro.

Jag tror att det som betyder något i vår svenska identitet är våra sammanhang, våra möten. Det är därför som jag tänker på Arne, Göran Hedlund, Peter, Christer Andersson, på Plutten som hade macken, på vaktmästaren Gunnar som alltid var förbannad, på magister Burmans hårda nypor och kanske lite på Ove Kindvall när jag hör sången Sverige.

Det var omgivningen, tillsammans med min familj och släkt, som formade min bild av vårt land. De var mitt lag.

Och kanske är det så att känslan av att tillhöra ett lag, ett sammanhang är det som formar ett land och en nationaldag. Alla vill vi ha ett sammanhang, både i det lilla och i det stora.

Och det är därför som det är så viktigt att ALLA, en sådan här dag, oavsett om de funnits här i 6 månader eller 600 år ska känna att de tillhör ett lag. Vårt lag, Sverige.

Nu kommer en tid då vi får extra många chanser att lufta våra blågula lagkänslor tillsammans. Det svenska fotbollslandslaget går med fladdrande fanor in i det underbara slaget om Europa. Om det går bra för våra svenska fotbollshjältar så drabbas vi utan några behov av övertalning, av en befriande nationell yra. Allt blir blått och gult och vi tillåter oss att vråla, dansa och sjunga. Vi kastas mellan djup skräck och himmelsk eufori, vi förbannar och prisar i samma ljuvliga stund.

Jag tror att de stora känslor som många av oss känner när vi sitter i ett sommarfagert Sverige och ser de blågula kämpa på den gröna rektangeln inte bara är våra egna känslor.

Det är ett uttryck för något mer, något större.

Jag tror det är känslor som kommer från fångstmän, rotebönder, slätterpigor, svedjefinnar, pinnpojkar, flottarbasar, kloka gummor, skollärare, hästkarlar, kallskänkor, fattighjon, gårdfarihandlare, daglönare, sågverksarbetare, beväringar, rallare, servitörer, murare, båtsmän, chaufförer, ingenjörer, skiftarbetare, sjuksköterskor, städare, pizzabagare, och alla andra som med sitt slit och sin strävan efter en bättre tillvaro har format detta land. Och någonstans långt bak står en lång krullhårig 11-åring med glasögon och rör läpparna efter texten till sången Sverige. Han har lätt gåshud.

Till alla dom, och till alla er som samlats här på Vättaberget på nationaldagen, och till dem som kommer att försvara våra färger nere i EM så vill jag utbringa ett fyrfaldigt leve för vårt land, Leve Sverige! Hurra, hurra, hurra, hurra!

